

EGÉSZSÉGŐR

A KONTROLL TEMATIKUS MELLÉKLETE

HANGOLÓ

Itt van az ősz...

Mentősök állnak a metró Ferenc körüti állomásának peronján. Arcukon szomorúság, itt már nem tudnak segíteni. A földön egy idős férfi fekszik, arca fehér, ősz haja összekuszálódva, sokdioptriás szemüvege a fejére csúszva. Mellette szatyrok, az egyikből petrezselyem kandikál ki, a másiktól mesekönyv és gyermekjátékok.

Valahol ezt a férfit hazavárták... A mentősök fekete lepelrel takarják le és intézkednek az

elszállításáról. Közben újabb metrószerelvény érkezik az állomásra, utasok tömege tódul ki az ajtókon. Az emberek ügyet sem vetnek a halottra a peronon, rohannak tovább a napi elintéznivalójuk után. Észre sem veszik, hogy itt, a közelükben egy emberélet most véget ért...

Garamvölgyi Annamária

*

Szeptember. Már-már közhelyes: az elmúlás időszaka. Ismert tény,

hogyan az új dolgok a régiéknél lezárásával kezdődnek. Tudjuk, a természet rendre megújul, hogy a telet újból tavasz követi. Erre mindig van remény. És tudjuk azt is, hogy az életnek menni kell tovább, egy-egy szomorú haláleset után is. Na de ennyire gyorsan, szinte észrevétlenül haladunk tovább? Néha, meg kéne állni! Kicsit jobban oda kéne figyelniünk magunkra, egymásra. Az egészségünkre. Az életünkre...

Vajda Márta
felelős szerkesztő

AKTUÁLIS

AHINI

Új influenzavírus: elkapjuk vagy megkapjuk?

Készülődik az ország, készülődik a vírus

Magyarország az elsők között kezdte meg az új típusú influenzavírus elterjedésére való tervszerű felkészülést. Az egyelőre még kérdéses, hogy kik kaphatnak ingyen a kormány által rendelt hatmillió AHINI elleni vakcinából, az viszont biztos, hogy október végén megkezdődhet az oltás tömeges beadása. Járvány biztosan lesz...

Úgy tűnik az új influenzavírus megjelenésekor eluralkodó pánikhangulatot szép lassan felváltja a higgadt készülődés. Az ugyanis már nem kétséges, hogy Magyarországon is elterjed a kór. A kormány hatmillió vakcinát rendelt a gyártó Omniinvest Kft-től, ebből négy-öt milliót ingyen adnak be, és a fennmaradó kétmillió oltást gyógyszerárakban értékesítik - a szezonális influenzától védő vakcinához hasonló - 1200-1800 forintos áron.

Szeptember végére kaphatjuk meg a vakcina forgalomba hozatali engedélyt, és október végén megkezdődhet az oltás tömeges beadása. Az elnemszérumhoz a háziorvosi és az üzemorvosi hálózaton keresztül lehet majd hozzájutni. Összel kétféle oltás kérhető: az egyik a szezonális, a másik az új típusú influenza ellen véd - tájékoztatta a közvéleményt augusztusban Falus Ferenc, országos tisztifőorvos. Hozzátette: a megbetegedés kezelésére adható vírusellenes gyógyszerek és antibiotikumok kellő mennyiségben rendelkezésre állnak, ugyanakkor hangsúlyozta: a megelőzésre

ezek a gyógyszerek nem jók, csak a kezelésben hatékonyak.

Az ÁNTSZ Kommunikációs Főosztályán kérdéseinkre elmondták: járványról heti húsz-ezer, azonos vírussal fertőzött beteg esetében beszélhetünk. Egyelőre összesen száz körül

van az igazoltan fertőzött betegek száma, de ennek ellenére már borítékolható a járvány elterjedése.

A tetőzés januárra, vagy februárra datálható, de tekintettel arra, hogy egy eddig ismeretlen vírusról van szó, a szakemberek nem vállalkoztak arra, hogy jóslatokba bocsátkozzanak a lehetséges megbetegedések számával kapcsolatban. Azt sem lehet még tudni, hogy pontosan kik kapnak térítésmentesen az oltóanyagból. Az egyelőre biztosnak tűnik, hogy a - szezonális influenzához hasonlóan - az egészségügyi dolgozóknak, a 65 év felettieknek, a várandósoknak és a krónikus betegségben szenvedőknek alanyi jogon jár a vakcinából, de biztos választ csak későbbre ígértek a Tisztiorvosi Szolgálat munkatársai.

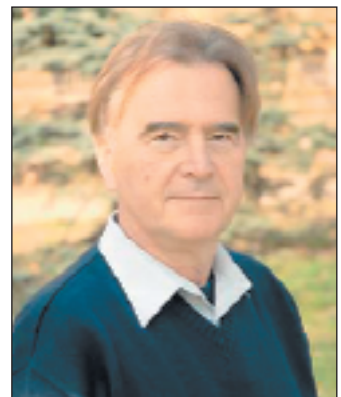
Folytatás a 3. oldalon

MEGKÉRDEZTÜK

Allergia: a lélek üzenete, a test válasza

Senki nem születik allergiásnak, de bárki lehet az, mert maga a társadalom allergiás - foglalta össze röviden és tömören dr. Nékám Kristóf professzor, az allergológia hazai szaktekin-télye a pillanatnyi helyzetet. Népbetegség, ami egyre inkább terjed...

Ma ez az általános megállapítás, ha az allergia kerül szóba. Nem is alopaltalanul, hiszen nálunk már minden harmadik embert érint, és ez a szám minden bizonnyal növekedni fog. Vagyis, úgy tűnik, védtelenek és kiszolgáltatottak vagyunk e titokzatos betegségeknek...

- Tehát társadalmi kórról van szó?

- Pontosan. Az allergia egyfajta tükrök, ami megmutatja, hogy nincs rend bennünk és a külső, bennünket körülvevő világgal sem vagyunk jóban, rosszul viszonyulunk környezetünkhez. Pszichoszomatikus betegségről van szó, amelynek alapja, hogy az ember elutasítja életének egyik, vagy másik területét, főként azt, ami irritál bennünket, amit nem tudunk elviselni.

Az allergia egyelőre megfejtetlen titok. Nem tudjuk, hogy miért lett az elmúlt évtized legdinamikusabban növekvő betegségcsoportja. Kialakulásában sokminden szerepet játszik az örökléstől, a genetikától a gazdasági és szociális környezeten át a táplálkozásig, az életmódig és a frusztrált emberi lélekig.

- A legtöbb allergiás megbetegedés a megfigyelések szerint szezonális jellegű. A pollenallergiások leginkább a parlagfüvet teszik felelőssé kínzó tüneteikért...

- A parlagfű valóban egyféle "bűnbak" szerepet kapott, afféle közellenség lett. De ez az Észak-Amerikából származó, szép nevű - ambrosia artemisiifolia - semmiképpen nem okolható általában az allergiáért, amelynek igen sok kiváltó oka lehet. Sok helyen nem is ismerik a parlagfüvet, mégis létezik pollenallergia. Nem irthatjuk ki a teljes biológiai környezetünket, csak mert allergén gyanús. Hiszen a macskaszőr allergia miatt sem pusztítanak el minden macskát. Civilizációs életünkben rengeteg mérgeanyaggal találkozunk, amelyeknek bármelyike okozhat allergiás tüneteket.

- Az allergia gyűjtőnév, tehát sokféle formában van jelen...

- Ez valóban így van. A légzőszervi allergiától a bőr- és gyógyszerallergiáig, az élelmiszerallergiáig hosszú a sor. Az eredményes beavatkozás alapja a diagnózis pontos megállapítása. De ez nem minden esetben egyszerű és kézenfekvő. A hagyományos bőrpróbákon kívül ma már egyre nagyobb szerepet kapnak a vérvizsgálatok és az úgynevezett allergoabszorbens tesztek is. Az már nyilvánvaló, hogy az immunrendszer túlreaktíválása van szó, amikor ez a bonyolult védekező apparátus védelem helyett káros hatást fejt ki, ez az allergia.

A modern elmélet szerint az allergia belső üzenet, vagyis okát bennünk, önmagunkban kell keresni, a belső rend és har-

mónia hiányában, önmagunk elfogadásának tagadásában, a pozitív életszemlélet hiányában, félelmeinkben, aggodalmainkban, elutasító attitűdjeinkben.

- Mit tehetünk? Ha nem halljuk meg a belső üzenetet, ha tanácstalanok vagyunk, ha szenvedünk a vissza-visszatérő allergiás gyötrelmekről?

- Nem kell belenyugodni a kellemetlen tünetekbe, mert, ha az ok nem is derül ki, a tünetek enyhíthetők korszerű, hatékony készítményekkel.

Mint minden betegségnél, itt is a megelőzés lenne a legcélszerűbb. Erre már születés előtt kellene gondolni, és készülni.

Folytatás a 2. oldalon

Allergiakörkép - Ilonka Mária összeállítása

A jogszabályok tükrében

Parlagfű kontra telektulajdonosok

A törvény kimondja: "Növényvédelmi bírságot kell kiszabni azzal szemben, aki a 17. § (4) bekezdésében előírt, a parlagfű elleni védekezés kötelezettségét elmulasztja..."

Tehát ez a jogszabály biztosítja az egészséghez való alapjogot. Az egészséges környezet biztosítása érdekében a parlagfű felszaporodását és terjedését allergén pollentermelése miatt meg kell akadályozni a jogalkotó szándéka szerint. Mindezt törvényi szintű rendelkezésként az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről szóló 2008. évi XLVI. törvényben írták elő a földtulajdonosok és földhasználók számára egyaránt.

A kiszabható növényvédelmi bírság az élelmiszerlánc felügyeletével összefüggő bírságok kiszámításának módjáról és mértékéről szóló 194/2008. (VII. 31.)

Kormányrendelet alapján 15 ezer forinttól 5 millió forintig terjed. A bírság mértékének meghatározása függ a parlagfűvel fertőzött terület nagyságától, a fertőzöttség mértékétől, továbbá függ egyéb súlyosító és enyhítő körülménytől - tudtuk meg a jogszabályi háttérrel Lászlóné Pécsi Paulától, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Tervezés-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság (NTI) növényvédelmi osztályának vezetőjétől.

A különös eljárási szabályok egyik eleme az, hogy a termelőt nem kell értesíteni arról, hogy helyszínén szemle történik az ingatlanán, nem kell külön felszólítani a parlagfű-mentesítésre, hiszen a jogszabály úgy rendelkezik, hogy a termelő (telektulajdonos) köteles folyamatosan

gondoskodni az ingatlan parlagfű mentes tartásáról.

Ellenőrzések, bírságok

Bács, Békés és Csongrád megyében volt eddig a legaktívabb a hatósági tevékenység a földrajzi elhelyezkedésből adódóan. A fertőzöttebb országrészek közé tartozik még Pest, Hajdú-Bihar és Somogy megye is. Jelenleg azonban már országwide elindult a tömeges virágzás, így más országrészekben is fokozódnak az ellenőrzések.

A földhivatalok 3046 külterületi ingatlanon, mintegy 5168 hektáron végeztek ellenőrzést. A növényvédelmi hatóság az átadott jegyzőkönyvek alapján 1442 közérdekű védekezést elrendelő határozatot adott ki 1618 hektárnyi területre vonatkozóan. Növényvédelmi bírság

kiszabására 737 esetben került sor 33,8 millió forint értékben. A bírságok közel 80 százalékát magántulajdonban lévő ingatlanok esetén szabták ki, de vasút (6 darab), közút és autópálya (8 darab), önkormányzatok (24 darab) és minisztériumi háttérintézmények (8 darab) is kaptak bírsághatározatot.

A július-augusztusi időszakban a jegyzők által átadott jegyzőkönyvek alapján 48 eljárás indult. Az NTI által felvett jegyzőkönyvek alapján 96 eljárást kezdeményeztek, továbbá a jegyzőkkel közösen felvett jegyzőkönyvekből 20 eljárást folytatott le az NTI. A fenti jegyzőkönyvekből 94 esetben szabtak ki bírságot, összesen 151 ezer 424 m² nagyságú területre. A kiszabott bírságok összege 1 millió 085 ezer forint volt.

Allergia: a lélek üzenete, a test válasza

Folytatás az 1. oldalról

Megfigyelések szerint a pollen szezonban születő gyerek genetikailag több rizikófaktort hordoz magában. Sokan úgy készülnek

aszerint változik, ahogy a szükséges gyógyszerek változnak az évszakokként előforduló, szezonális allergia tüneteinek megfelelően.

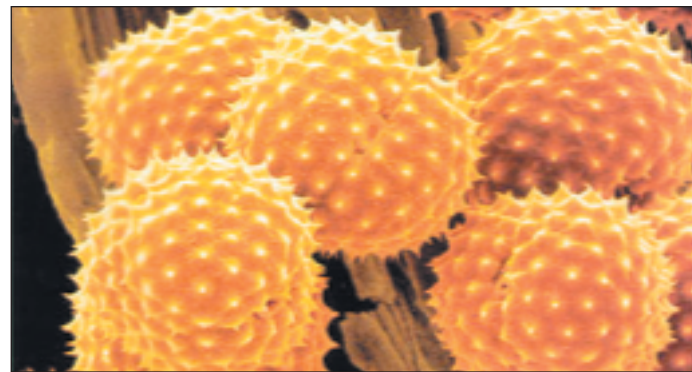
minden gyógyszernek, ezeknek is vannak, lehetnek mellékhatásai. Ezen kívül nem árt figyelembe venni, hogy a kromglincinsavas, és szteroid tartalmú gyógyszerek elnyomják ugyan ideig-óráig az allergia tüneteit, de nem gyógyítják a betegséget.

Vannak, akik a természetes gyógymódokra esküsznek, az akupunktúrára, biorezonanciára, sajátvér-terápiára, kineziológiára, sókamrára. Ezeket csak engedélyezett, és orvos által ellenőrzött centrumokban tanácsos igénybe venni a tünetek enyhítésére. Gyógyító eredményük külön-külön, és együttesen tudományosan még nem bizonyított.

A helyes étrend, a magas fehérjetartalmú ételek kerülése, célzott vitaminkúra is számításba jön, és az egészséges életmód mindenképpen egyfajta védekezésnek számít.

Mindent összegezve: az allergia mind előfordulási gyakoriságát, mind pedig az egy emberben történő többféle allergia halmozott előfordulását tekintve aggodalomra ad okot. Ennek ellenére a megoldás semmiképpen nem a természetes környezet mindenáron történő kiirtása, hanem a civilizált világgal történő civilizált kapcsolat el-sajátítása, egy egészséges "szimbiózis" kialakítása. És ez a feladat az emberre vár.

(leopold)

a pollenszezonra, hogy méregtelenítik szervezetüket, böjtöt tartanak, kerülnek az ismert allergia- okozókat, de egyértelmű garancia nincs, hogy ezáltal meg lehet úszni az allergia szezon.

- Vannak-e OEP által támogatott allergia gyógyszerek?

- Idén változott a támogatási rendszer. Korábban a különféle antihisztaminokra, amelyek az enyhe tünetek kezelésére alkalmasak, 25 százalékos támogatás volt, most a nem támogatottak kategóriájába kerültek egy kivétellel, és nem receptkötelesek. Két évvel ezelőtt még 90 százalékos volt a támogatottságuk, igaz nem túlságosan drága szerekről van szó, viszont nagy tömegben kerülnek felhasználásra, havonta körülbelül 1500 forintba kerül az adagjuk. Az ár

Forgalomban vannak receptköteles orr-spray-k, amelyek 25 százalékos támogatást élveznek, ezek ára általában 1500-3000 forint. A gyakori asztma elleni gyógyszerek 90 százalékban támogatottak, a bőrgyógyászati szerek pedig 25 százalékban. Sokan használnak immunerősítő szereket, főként szteroidokat, ezek 90 százalékban támogatottak. Helyi tünetek enyhítésére hatékony szemcseppek, orrcseppek, tabletták, antihisztamin, és hisztamin felszabadulását gátló hatóanyagokat tartalmazó gyógyszerek vannak forgalomban, valamint kortizolos készítmények. Krónikus allergiások esetében mindenképpen tanácsos orvos által előírt és ellenőrzött készítményt alkalmazni, hiszen mint

Pollenmérések

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózata működésének kezdete óta (1992) a parlagfű virágporszeméből a legmagasabb napi koncentrációértéket 2001-ben mérte Debrecenben, amely 1660 darab pollenszem/köbméter volt. Az allergiás megbetegedésekben szenvedők 40-70 százaléka érzékeny a parlagfűre. A növény pollenszórása átlagosan június közepén indul.

A pollensapda a talajszint felett legalább 15 méter magasságban, a fák lombkorona szintje felett helyezkedik el. A mintavevő dobót egy óraszerkezet két milliméter/órás sebességgel

cserjének felel meg. A leolvasott koncentrációértékeket 24 órás időtartamra, darab/pollenszem/köbméter egységben adják meg.

A tavaszi fák közül a legjelentősebb allergén a nyír, sokan érzékenyek rá, erős allergénnek számít. Egy szezon során mért legmagasabb napi koncentrációértéke egyes helyeken meghaladja a parlagfű legmagasabb napi koncentrációértékét. Például 2008-ban Kecskeméten a nyírpollen legmagasabb napi koncentrációja 2436 darab pollenszem/köbméter volt, míg a parlagfűé (csak!) 958 – nyilat-

Ahhoz, hogy egy terület valós pollenterhelését vizsgálhassák, a különböző allergének mért pollen koncentrációértékeit súlyozni kell allergenitásuk alapján. Nem mindegy, hogy egy adott koncentrációérték egy gyenge, illetve egy erős, vagy nagyon erős allergénre vonatkozik-e. Ezen adatok alapján 2008-ban a legnagyobb éves pollenterhelés Zalaegerszegen volt, amelynek legjelentősebb összetevője a csalánfélék virágpóra volt.

A kora nyári - nyári időszak legjelentősebb allergénjei a pázsitfűfélék, illetve az üröm és a parlagfű. Mindhárom növény nagyon erős allergénnek számítanak, nagyon sokan érzékenyek a virágpórukra. A pollenallergiás tüneteket (szemviszketés, könnyezés, tüsszögés, ornyálkahártya-folyás), ha nem kezelik, súlyosbodva asztmához vezethetnek.

Legnagyobb mennyiségben jelenleg a csalánfélék, a parlagfű, a kender, és az üröm virágpóra található meg a levegőben, amelyek közül a parlagfű és a vele keresztreakciókat adó üröm a legjelentősebb. A parlagfű pollenszórásának csúcsidőszaka várhatóan (az előző évek tapasztalatai alapján) szeptember első hetének környékén van. A pollenterhelést enyhíthetik a tartós esőzések, illetve az erős szárazság is, amelynek hatására még a parlagfű is elszárad.

forgatja, 14,4 köbméter levegőt szív be egy nap alatt, amely egy felnőtt ember átlagos napi lég-

kozta az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának munkatársa, *Apátni Dóra biológus*.

A parlagfű és társai

Az eredetileg Észak-Amerikában őshonos, de ma már Európában is megtelepedett ürömlévelű parlagfűre (*Ambrosia artemisiifolia*) először 1863-ban, majd 1865-ben figyeltek fel a németországi Pfaffendorfánál. Európába az első világháború után, szennyezett gabonaszállítmányokkal érkezett az Adriai-tengerre és a kedvező időjárás miatt két területen tudott elszaporodni: a dél-franciaországi Lyonban, valamint Délnyugat-Magyarország és Horvátország határán...

Hazánkban a 20. század elején 1922-ben a Dél-Dunántúlon, Somogyvár környékén, 1926-ban Zala és Veszprém megyében, és 1938-ban Szigetszentmiklóson jelent meg. 1978-ra már lényegében az egész országban előfordult. Ma már az első számú gyomnövény, Magyarország termőterületének 4,7 százalékát borítja – sorolta az adatokat, a növényt a képen mutatta is *Berezkiné Balogh Erika*, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumának népegészségügyi karán végzett népegészségügyi felügyelő.

Az üröm levelű parlagfű, mint növény morfológiai, fiziológiai, szövettani, biokémiai, stb. vonatkozásaiban a botanika tárgykörébe tartozik. Pollen-jének terjedését és mennyiségét a megbetegedések számát, gyakoriságát a népegészségügy vizsgálja, mivel a pollenek ma már bizonyítottan milliós nagy-

fejlődéshez egyre rövidebb idő szükséges. A porzók nagy tömegű megjelenési ideje július közepétől augusztus közepe, de egészen a fagyok kezdetéig tarthat. A parlagfű csak magvakról szaporodik.

Agrárgazdasági szempontból rendkívül káros, veszedelmes gyomnövénynek számít, mindenféle talajon előfordulhat, de legjobban a gyengén savanyú, homokos talajokat kedveli. A parlagfű ezeket összefüggő szőnyegként is takarhatja, és még a többi gyomnövényt is kipusztítja, nem beszélve a szántóföldi haszonnövényekről.

A Hajdú-Bihar megyei parlagfű-szakértő kutatásaiban kimutatta, hogy a levegőben lévő összes pollenszámon belül a parlagfű részaránya 66 százalék, míg a felsorolt allergének közül egyik sem éri el a 10 százalékot. Az érzékenység kialakulását befolyásolhatják egyéb környezeti eredetű légszennyeződések, más pollenek, a helytelen táplálkozás és az öröklött tényezők is. A szennyező anyagok a pollen felszínén megtapadva a légutak nyálkahártyáját károsítják. Ha az ember az adott fehérjére immunválaszt ad, akkor bekövetkezik az allergiás megbetegedés.

Pollenszezonok Magyarországon:

Tavasszal pollenallergiát okozó növények közül a fák virágpóra az allergia kiváltója (mogyoró, éger, fűz, kőris, platán, nyír). A kora nyári szezonban a pázsitfű félék a domináns allergének (perjék, rozsokfajok, csomos ebr).

Ígéretes kutatások

A parlagfű pollenje eddig elképzelhetetlen számú légúti allergiás megbetegedést váltott ki, az ezredfordulóra jelentősen megnőtt az allergiás rinitisz és asztmával küszködők száma.

A kép a parlagfű különböző fenológiai állapotát mutatja be (Fotó: Kemény Péter)

A példátlan kihívásra a különböző tudományágak külön-külön próbáltak választ adni, de az utóbbi években nyilvánvalóvá vált, hogy a parlagfű ártalom elleni hatásos védekezés

egy adott területen csak az érintett tudományágak együttes erőfeszítésével lehetséges.

A szakember elmondta: a tudományos kutatással foglalkozó intézetekben teljes erővel folyik a munka a parlagfű-mentesítés határfokának növelésére, veszélyességének csökkentésére és az allergén hatás megszüntetésére. Nagyon ígéretesek a Veszprémi Egyetemen folyó kísérletek, amelyeknek lényege, hogy az ártalmat okozó "Amb a I" pollenfehérjét kódoló gént genetikai átalakítással ki tudják irtani, így megszűnik az allergéntermelés a növényben, és ezáltal nem vált ki szenzibilis hatást sem.

Közös fellépések

Az 1997-ben elkészült Európai Allergia Fehérkönyv egy része a parlagfű-program volt. Magyarországon népegészség-

ügyi szempontból az első összehangolt védekezés a WHO által szervezett II. Környezet és Egészség Miniszteri Konferencia (Helsinki 1994) döntéseivel került kidolgozásra Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) címmel.

A Környezetvédelmi Minisztérium is kiadta a Nemzeti Környezetvédelmi Programot és a két program más-más prioritásokkal, de az egészség megőrzését az egészségkárosodások okainak megszüntetését tűzte ki céljává.

Jelentős változást hozott a 2000. évi XXXV. Tv. 5. §. 1. C. pontja, amely az emberi egészséget bármilyen módon veszélyeztető károsító elleni védekezést előírja. Ez a törvény már kötelezővé teszi a tulajdonosok számára a parlagfű elleni védekezést lakott területen belül és kívül is.

A földművelésügyi és vidékfejlesztési, valamint a szociális-munkaügyi miniszter 2007-ben együttesen külön forrást biztosított az önkormányzatoknak a parlagfű irtási feladataira. Köz munkával - részben kaszással, részben gyepernyással - kellett az irtást teljesíteni. Az önkormányzatok ellenőrei jelenleg is járják mind a főváros kerületeit, mind az országban található földterületeket és kötelezik a tulajdonosokat arra, hogy irtassák ki a parlagfűvet. Amennyiben ezen felszólításnak nem tesznek eleget, pénzbüntetéssel szankcionálják a földtulajdonosokat.

A felvételek forrásai: az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózat archívuma

OLVASNIVALÓ

Az akontroll.hu oldalon letölthető az *Egészségőr* megjelent száma, a témában folyamatosan megjelenő friss hírek, tudósítások, fórum, és egyedülálló szolgáltatásként – online tanácsadó felületen – a Társadalmi Unió jogásza ad szakszerű válaszokat az érdeklődőknek.

Új influenzavírus: elkapjuk vagy megkapjuk?

Készülődik az ország, készülődik a vírus

Folytatás az 1. oldalról

Ennek kapcsán több LIGA Szakszervezetekhez tartozó érdekképviselő is sérelmezte, hogy ágazatukat nem tartalmazza az Egészségügyi Minisztérium listája, amelyen az ingyenes AH1N1 elleni oltásra jogosultak szerepelnek. A LIGA Szakszervezetek szerint a járványok elkerülésének egyik biztos módja, a diákok és az iskolai munkavállalók védetté tétele. Az érintettek azon a véleményen vannak, hogy ugyanilyen fontos a tömeg-

és közösségi közlekedésben dolgozók beoltása is, hiszen a járvány terjedésének ez az egyik fő csatornája. Éppen ezért a LIGA Szakszervezet fel szólította a kormányt és a munkáltatókat, hogy a lehető legkorábbi időpontban, a legszélesebb munkavállalói réteg számára tegyék elérhetővé az új vírus elleni oltást.

Eközben az illetékes szervek folyamatosan a megelőzéssel kapcsolatos információkat próbálják tudatosítani az emberekben: nagyobb rendezvényeken

lépten-nyomon találkozhatunk a gyakori kézmosásra figyelmeztető felhívásokkal. A tisztí főorvos arra kérte a lakosságot, hogy aki betegnek érzi magát, és lázas, az ne menjen dolgozni, vagy közösségbe, hanem azonnal forduljon orvoshoz. Az influenza AH1N1 tüneteivel, a megbetegedéssel kapcsolatos kérdéseket munkanapokon 8.00-16.00 óra, munkaszüneti napokon 9.00-13.00 óra között a 06-80-204-217 ingyenes telefonszámon lehet feltenni. Szabó Eszter Judit

Kecsketejjel az allergia ellen

A Biatorbágyon élő Varga Imre azzal vált ismertté, hogy kecskéi olyan tejet adnak, amely gyógyítja a parlagfüre allergiás embereket. Törökbalinti allergológus orvossal, dr. Gouth Jánossal kísérletezték ki a módszert 2004-ben, aminek hátterében családi érintettség is állt: Varga úr felesége korábban allergiával küszködött...

Varga Imre megfigyelte, hogy amikor a kecskék kamillavirágot legeltek, másnap kamilla illatú volt a tejük. Gouth doktor mindig azt mondta, hogy amikor a kecske megeszi a parlagfüvet, akkor 1-1,5 napig tüsszög tőle, majd főleg a fiatal állatok elkezdik termelni a parlagfű ellenanyagát. A kecskéknak nagyon erős a szervezetük és az immunrendszerük. A parlagfűvel szemben kialakult ellenanyag néhány nap múlva bekerül a tejbe.

az allergiás tünetek. Ettől kezdve tudták, hogy Gouth doktor helyesen állapította meg a tényeket, és valóban ellenanyagot termel a parlagfüvet legelő kecske.

Néhány hete találkoztam az egyik régi ismerősömmel, akinek a férje 15 éve allergiás – mesélte. Rendszeresen vitte tőlem a tejet. 5-6 éve költöztek Herceghalomra. Két éve nem jött hozzánk. Megkérdeztem, hogy mi történt: nos, kiderült, hogy az asszony férje meg-

tani, de már az is eredmény, ha természetes módon csökkentjük az allergiával járó tüneteket – mondta a biatorbágyi kecsketejjel.

A kecskék szeretik...

Azt olvastam egy tanulmányban, hogy a magyarok mintegy 22 milliárd forintot költenek évente parlagfű elleni gyógyszerekre – mondta Varga Imre. Ha csak minden második faluban lenne egy kecsketenyészet és összehordanák a parlagfüvet, megoldódhatna ez a probléma. Ha elfogy a parlagfű, megszűnik az allergia... Ám ne gondoljuk azt, hogy nincs tennivaló az ügyben, hiszen a parlagfűből mindig lesz sok, mivel szaporító növény – sommázza a vállalkozó.

Az egész országban van parlagfűirtás. Kevesen tudják, hogy a parlagfű a legjobb takarmányok egyike – avatott be. Az én kecskéim nyáron csak parlagfüvet legelnek. Tíz anyaállatom van és azok szaporulatai, 15-20 gida. Öt hektáros legelőmön legeltetek, amikor elfogy a parlagfű, kaszálunk az állatoknak. Alacsony a kecsketej zsírfoka, fél litert kell inni belőle naponként, egyszerre 1-1,5 deciliter. Kialakult egy baráti köröm, ők tudják, hogy segít a gyógyulásban a kecsketej, nekik ajándékozom a tejet, a sajtot, a kefir.

Nincs ebben semmi csoda, mivel a kecsketejet a népgyógyászatban mindig is az allergia ellen használták, legalábbis ezt tanultam orvos-barátomtól. Követendő kezdeményezést hagyott hátra a gyógyulni akaró embereknek. Ezzel az ő emlékét is ápolom – zárta a beszélgetést. (ILMA)

Ekkor parlagi kecskéi között két csoportot alakított ki. Az egyik csoport azonnal megkóstolta a parlagfüvet, a másik nem. Amelyik megkóstolta, azokat mindig parlagfűvel etette. A tőlük lefejt tej tartalmazta a parlagfű ellenanyagát és ettől a tejtől meggyógyult a biatorbágyi vállalkozó felesége. Később természetesen kipróbálták a tesztcsoport tejét is, de akkor néhány nap múlva visszatértek

gyógyult. Mondta is, hogy a férje nem szerette a tejet, de megszokta, inkább megitta, mint hogy gyógyszert szedjen. Úgy tűnik, hogy a kecsketej és a környezetváltozás neki is segített. Lovakat is tartok. Az egyik lovasomra, aki allergiás volt, alig tudtam rábeszélni, hogy igyon a kecsketejéből... elmúlt az allergiája. Orvos barátomtól megtanultam, hogy az allergiát nem lehet teljesen meggyógyí-

■ KI KICSODA?

Értünk szólnak

Interjú Dr. Matkó Idával, a Szószóló Alapítvány elnökével

„Nem vagyok hajlandó feladni!”

Tájékozódni szerettem volna kórházban fekvő rokonom állapotáról - vág témánk közepébe Dr. Matkó Ida aneszteziológus. Hiába kerestem az osztályvezető főorvost, aki a kezelő orvos volt, soha nem értem utol. Az igazgatói titkárságon kértem időpontot ezek után, hogy információhoz jussak. Azt a választ kaptam: ez az ápolási igazgatóra tartozik. Nem! - mondtam én - ez a kezelőorvos feladata...

Végül is, én sikerrel jártam, de azok a betegek és hozzátartozók, akik nem ismerik a betegjogokat, kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek. A tájékoztatást nem lehet albrétebe kiadni, mert az orvosi, kezelő orvosi feladat.

Dr. Matkó Ida 1967-ben diplomázott, majd évekig angliai kórházakban dolgozott. Szűkebb szakterülete a szív- és tüdőátültetések anesztéziája. Jelenleg a Kaposi Mór Oktatókórház aneszteziológusa. Több évtizedes orvosi praxisa mellett azért vállalkozott 1994-ben a Szószóló Betegjogi Konzultációs Központ létrehozására, hogy segítse az embereket az egészségügyi ellátással kapcsolatos jogaik megismerésében.

A Szószóló információt ad minden hozzáférhetőnek, betegeknek, hozzátartozóknak, betegjogi képviselőknek, egészségügyi dolgozóknak, civil szervezeteknek és mindazoknak, akiknek betegjogokkal kapcsolatos problémáik vannak. Honlapot működtet - www.szoszolo.hu -, ahol sok hasznos tudnivaló olvasható a betegjogokkal kapcsolatban.

Az induláskor annyiban volt könnyebb a helyzetünk - mondta Matkó Ida, hogy az uniós csatlakozásnál követelmény volt a betegjogi rendszer kialakítása és pénz is jutott a feladatokra.

Most az alapítvány pénzforsárai nagyon szűkösek, az egészségügyi ellátás feltételei pedig nem javultak, ellenkezőleg... Egy beteg hozzátartozója keresett fel nemrég, hogy a két hete kórházban, magatehetetlenül fekvő anyjának nem mosásuk meg a haját, mondván, az kényelmi szolgáltatás, luxus. Akárcsak az etetése, mosdatása.

– **Információszerzés: mennyit és kinek...**

– Ez a probléma manapság típusos jelenség a fekvőbeteg ellátásban. Definíálunk kellene végre, hogy mi tartozik az orvosi és ápolási ellátás alapsomagjába és mi nem az! És ami a szűkös ellátó kapacitás miatt luxus-szolgáltatássá lényegült át az utóbbi években, annak mi az ára. Erről tájékoztatni kell a beteget, illetve a hozzátartozóját, különben ellátatlan a beteg, marad a sottogásos információszerzés: a "mennyit és kinek" kínzó kérdése, a bizonytalanság.

A betegjogokról sokkal kevesebben és kevesebbet tudunk, mint arról, hogyan járunk el, ha történetesen meghibásodott egy elektromos készülékünk, de akár járatos valaki a betegjogokban, akár nem, a Szószóló Alapítvány által készített, a honlapjukon olvasható felmérés is azt mutatja, hogy a legtöbb panasz a bántásmód és az információhiány miatt keletkezik.

A betegek általában nem tudják megítélni, hogy orvosuk mennyire jó szakember, nem tudják objektíven felmérni, megfelelő-e a gyógykezelés folyamata, de a bántásmódról, a felületes vagy éppen hiányzó

tájékoztatóról tapasztalat alapján mindenki véleményét tudalkotni. A megfelelő bánásmód és tájékoztatás nem kerül pénzbe, viszont alkalmazásával számos konfliktusnak elejét lehetne venni.

El kellene példának magyarázni a daganatos betegnek: azzal, hogyha még két hétig várólistán van, az nem veszélyezteteti megfelelő ellátását - hoz gyakori konfliktusforrásra példát az alapítvány elnöke. Az orvosok a kórházi nagyüzem feszített munkatempójában gyakran úgy gondolják, követelje ki a beteg a jogait, és akkor megkapja. Éppen ezért, akik nem képesek erre, a gyerekek, az idősek, a pszichiátriai betegek kerülnek indokolatlanul a sor végére.

– **Mit tehetnek a betegjogi képviselők a betegért?**

– Sok beteg nem tudja, hogy panaszával van kihez fordulnia, például a betegjogi képviselőhöz. Ezek a panaszok több évtizedes tapasztalatom szerint általában megalapozottak, a beteg, miután felvállalta nevét és történetét, nemigen fog valótlanul állítani!

Betegjogi képviselők 2000 nyarától működnek a kórházakban, az ÁNTSZ égisze alatt. Van közöttük egészségügyi dolgozó, tanár, vagy jogász, bár a legtöbb esetben nem jogi ismeretekre, hanem józan észre van szükség a vitás kérdések elrendezéséhez. Feladatuk szerint a beteg és az ellátó közötti konfliktust ott és akkor kell megoldaniuk, ahol, és amikor az elkelezhető, sőt az ügy konkrét és általános vonatkozásait is érdemes elmondaniuk az érdekelteknek, talán hogy mindenki okuljon a történetekből! A jog mindenható erejébe vetett hit az ellátás e területén is tévedéshez, konfliktusok generálásához vezet, így legtöbbször nem is elegendő kizárólag a jogi szabályozás hangoztatása. Az kevés, hogy a betegjogok ki vannak függesztve a folyosón, vagy a nyomtatványt a beteg kezébe nyomják. A jog a kereteket szabja meg, de a cél a biztonságos ellátás volna.

– **Hogyan fogadják az orvosok a betegjogokat?**

– Ha történetesen egy operációt végző team jól kommunikál egymással, akkor a beteget

nem fogják "elcserélni", vagy az ép oldalán megműteni! Az egyes műhibák és más vétségek felelőseit általában meg lehet találni, de a probléma gyökere ott van, hogy semmi sem ösztönzi a minőségi betegellátást. Hamis információk közlése rendszeresen előfordul, például mást írnak a zárójelentésbe, mint amit a beteggel közöltek, vagy a beteg tájékozottságát bizonyos körülményekről csak feltételezik.

"Csúszós lejtő" ez, és ha kis dolgokban mindennapos, miért ne lehetne nagy dolgokban is valótlanul közölni? Az ezekhez hasonló apró, de mindennapos ügyekre a jelenlegi érdekeltségi rendszer kényszeríti rá az orvosokat, akik a betegjogokat éppen emiatt is gyakran a személyük elleni támadásnak élik meg! A hibakezelés kultúrája itthon eltér az európai gyakorlattól. Egy ellátási hiba esetén általános a felületes megközelítés, a bűnbakkeresés, ahelyett, hogy a megbízottsági rendszer hibáit keressék, és találják meg.

Meggyőződésem, hogy a fiatalok elvándorlásában jelentős szerepe van annak, amit a jelenlegi gyakorlat nyújt számukra. Ahogy a gyakorlatokon megfogalmazzák, úgy érzik, ha itthon maradnak, be kell, hogy piszkolódjanak. Ezen érdemes volna önkritikusan elgondolkodni.

Az orvostudomány rohamos fejlődése olyan új távlatokat nyit meg a gyógyításban, amelyek etikai, filozófiai, teológiai kérdéseket vetnek fel. Sajnos a túljogászkodott rendszerben az orvos-beteg kapcsolat bizalmi jellege, etikája szorul háttérbe. Sikeresen megoldottunk egy esetet, a siker, hogy elnézést kértek az asszonytól a durva hangnem alkalmazása miatt. Az asszony már haldokló fiát vitte az onkológiai ambulanciára, az orvos nyilván tehetetlen volt, kiabált az asszonnyal. Hitem szerint ilyet orvos nem tehet!

– **Mit lát még problémának?**

– Az információhiány megfosztja az embert, hogy értékrendjének megfelelően döntsön például, földi maradványairól. A feltételezett beleegyezés elvének "túlterjeszkedése" az egészségügyi ellátás területén lépten-nyomon gondokat okoz és még fog okozni.

– **Miben tud még segíteni a Szószóló Alapítvány?**

– Az élő végrendelet, az úgynevezett "living will" megfogalmazásában. Ez aprólékos, sok egyeztetést igénylő munka, amelynek az a lényege, hogy cselekvőképes állapotban, tiszta tudattal döntünk, és írásba foglaljuk azokat a kezeléseket, amelyet elfogadunk életünk végén. Szádvári Lídia

Dr. Matkó Ida, szakmai és alapítványi tevékenysége mellett, tagja az Egészségügyi Tudományos Tanács Tudományos és Kutás-etikai Bizottságának, orvostikát oktat egyebek között a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetében.

Egyedülálló

Egészségbizonyítvány

Az év végi jegyek mellé ezentúl egészségbizonyítványt is kapnak a Bethlen Gábor Általános Iskola és az Újreál Gimnázium diákjai. Újbuda önkormányzatának támogatásával szűrővizsgálatot és egészségügyi tanfolyamot szervezett a Főnix Med Zrt. az iskola 6. 8. és 11. évfolyamos tanulói számára.

A 4 órás képzésben összesen 211 diák vett részt, majd ezt követte egy egészségügyi szűrés, amelynek során légzési funkciókat, testtömeg indexet, látási és hallási funkciókat vizsgáltak, valamint vérnyomást és EKG-t mértek. Az eredményt

az év végi bizonyítvány mellé kapták meg.

A 10-11. évfolyamos osztályok diákjai egy 16 órás tanfolyamot végeztek el. Ennek végén 25 tanuló eredményes vizsgát tett, ami egyenértékű a jogosítványhoz szükséges elsősegély vizsgával.

A Főnix Med Zrt. azt tervezi, hogy a későbbiekben is folytatja az évfolyamok szűrését, így a szülők folyamatosan képet kaphatnak gyermekeik egészségügyi állapotáról. Az egészségbizonyítvány év végi átadásán az egészségügyi vállalkozás vezetője örömmel konstatálta,

hogy a szülők megelégedéssel fogadták a kezdeményezést, annál is inkább, mivel ezek a vizsgálatok alaposabb képet adnak a gyerekek egészségéről, mint a hagyományos iskolaorvosi szűrések.

A vizsgálatok azt is lehetővé teszik majd, hogy a diákokat évközben - a szűrések eredményének analizálása után - szükség esetén szakorvosi rendelőintézetbe utalják, vagy számukra gyógytornát rendeljenek el. A kezdeményezés egyelőre mind a fővárosban, mind az országban példa nélküli.

Elek Lenke

■ BEMUTATKOZÓ

Önkéntes egészségpénztárak sorozat

A Patikapénztár

Noha az évek és a becslési alapok különböznek, a Patika Egészségpénztár bizonyosan a legnagyobbak között van hazánkban. Dr. Lukács Marianna igazgatóval, alapító taggal munkájukról, tagjaikról, az egészségügy "fogyasztóiról" beszélgettünk...

Szervezetek Állami Felügyelete egyik ellenőrzésénél alig tudtak valódi panaszokat bemutatni, az önelégültség sem környékezi meg őket. Mint a patika pénztáriak mondják, évi 600 ezer kártyahasználat mellett természetesen előfordulnak hibák. Náluk, a szervezet székelylén leggyakrabban az, hogy hibás név kerül a kártyára, ugyanis az ügyfél kézírását ahányan, annyiféleképpen olvasák... Amint kiderül a félreírás, természetesen az ügyfél számára ingyenesen azonnal kijavítják a hibát. Máskor az egészségpénztári tagok – még tapasztalatlanok lévén – reklamálnak, hogy nem világos számukra a rendszer működése. Például az okoz kellemetlen meglepetést, hogy amikor a munkáltató nem a fizetősor, hanem egy-két hétre rá utalja csupán át a dolgozó számára a pénztári befizetést, addig akár üres lehet a kártyájuk.

Ennél súlyosabb gond azonban, ha a különböző árengedményre szerződött partnerecék valamilyen módon nem veszik figyelembe az adandó árengedményt. A központban magától értetődően minden egyes esetben utánanéznek, már csak azért is, hiszen orvosi ellátásokból átlag 5 százalékot, egészségügyiekénél 15-20 százalékot sikerül a pénztárnak ügyfelei javára lealkudni a partnereknél. "Ha pedig mi pontosan fizetjük a különbözetet, méghozzá azonnal, késedelem nélkül, akkor el is várjuk a szolgáltatótól a pontos kártyaelfogadást" – fogalmaz az igazgató.

Egyébként a Patikapénztár honlapján szerepel is valamennyi velük szerződött bolt, szolgáltató, amelyeket a honlapra látogatók minősíthetnek is. A fél éve működő szisztémában lassan gyűlnek is – a csupán ritkán negatív – minősítések.

A fogyasztói gondok között előfordul, hogy a gyógyszerészek, akik sok egészségpénztárral állnak kapcsolatban, nem tudják, hogy a Patikapénztár kártyája az egyetlen, amely már aktiválva érkezik az ügyfelekhez. Az ügyfél, ha a patikus rákérdez, hogy aktiválta-e a kártyáját, zavartan válaszolja, hogy még nem, így talán ki sem próbálják, holott az új kártya valójában már külön fogyasztói aktiválás nélkül is működik.

Probléma azért olyasféle is akad, hogy a pénztári tagok

olykor félreértik – netán egyszerűen alig akarják elhinni –, hogy mit vásárolhatnak, vehetnek igénybe kártyájukkal, mit nem. Hatalmas kereslet lenne például olyan táplálék-kiegészítőkre, mint mondjuk a Bérés-készítmények. Ám e kategória többnyire csak az Országos Élelmezési és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) regisztrációs számával rendelkezik – az Országos Gyógyszerészeti Intézet számával nem. Márpedig kizárólag az kaphat egészségpénztári támogatást, aminek OGYI száma van. Máskor persze olyasmis is felvetődik, hogy például miért nem támogatott a fűthető autósülés, sőt némely gyógyászati segédeszköz.

Az ügyfélszolgálati vezető csupán egyetlen dolgot kér a pénztári tagoktól: a honlapi fórumon ne egymással vitassák meg a gondokat, mert ebből már rengeteg fölösleges félreértés keletkezett, ami egyetlen pénztári telefontal könnyen kiküszöbölhető lett volna.

Az Egészségőr olvasói a mai valóságunkban fürkésző szemmel járva aligha csodálkoznak azon, hogy a roppant gyakori jogszabályváltozások rengeteg zavart okoztak. Szerencsére e területen már ritkábban a váratlan változások, mert a korábban kormányrendelettel szabályozott ügyek 2007 óta törvény keretei közé kerültek, ezért jóval ritkábban módosulnak.

Újlaki-Vátz László

■ KAPCSOLÓDÓ

52. életévüket betöltöttek számára

Visszaút a TB nyugdíjrendszerébe

Az Országgyűlés által elfogadott törvény lehetővé teszi, hogy a magán-nyugdíjpénztári tagok egy része visszaléphet a társadalombiztosítási (tb) nyugdíjrendszerbe.

Az Országgyűlés 2009. június 29-én elfogadott törvénye lehetővé teszi, hogy a magán-nyugdíjpénztári tagok egy része – ha úgy dönt – 2009. december 31-ig visszaléphet a társadalombiztosítási (tb) nyugdíjrendszerbe. A lehetőség azon pénztártárgok számára nyílik meg, akik 2008. december 31-éig betöltötték 52. életévüket és önként (nem pályakezdőként) váltak magán-nyugdíjpénztári taggá. A törvény lehetőséget ad arra is, hogy a pénztári szolgáltatás mellett már tb (öregségi) nyugellátásban részesülő pénztártárgok (vlt pénztártárgok) 2009 végéig szintén kérhessék tb-nyugellátásuk összegének módosítását, a pénztártagság figyelmen kívül hagyásával.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (Felügyelet) valamennyi érintettet 2009. szeptember 30-ig tértivevényteljesen ellátott levélben értesíti a tudnivalókról. A jelenlegi pénztártárgok tájékoztatást kapnak a magán-nyugdíjpénztári tagság várható előnyeiről, s kockázatairól is, a már tb-nyugellátásban részesülő (vlt) pénztártárgok pedig információt kapnak a nyugellá-

tás módosításával kapcsolatos eljárásról.

A nyugellátásban még nem részesülő pénztártárgnak a visszalépési szándékát a tb-nyugdíjrendszerébe azon magánnyugdíjpénztárnak kell bejelentenie, amelyikben tagsági jogviszonya van. Az e tagokkal való elszámolás során az átlépés szabályait kell alkalmazni.

A már tb-nyugellátásban részesülő pénztártárgok (vlt pénztártárgok) – akik saját jogú öregségi nyugellátásának mértéke ma 75 százalékos – kérhetik a nyugellátás teljes, 100 százalékos mértékű megállapítását. Az erről szóló kérelmet ahhoz a magánnyugdíjpénztárhoz kell benyújtaniuk, amelynél nyugdíjszolgáltatást kaptak, amelyben tagok. A pénztárnak a kérelmet a beérkezéstől számított 8 napon belül meg kell vizsgálnia.

Ha a kérelmező már részesült magánnyugdíjpénztári (egyösszegű) nyugdíjszolgáltatásban, annak összegét a módosítási kérelem benyújtásától számított 30 napon belül vissza kell fizetnie a magánnyugdíjpénztárnak (vagy ha az már jogutód nélkül megszűnt, az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek). A pénz-

tárnak ezután, legkésőbb a módosítási kérelem kézhezvételétől számított 60 napon belül át kell utalnia az összeget a Nyugdíjbiztosítási Alapba. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv az átutalt összeg beérkezését követő hónap utolsó napjáig intézkedik a nyugellátás összegének a megállapítás időpontjára visszamenőleges, az időközben végrehajtott nyugdíj-emelések figyelembevételével történő módosításáról.

Ha tehát egy pénztártárg a visszalépés mellett dönt, vagy a pénztártárg (vlt pénztártárg) kéri a megállapított nyugellátása módosítását, az erre vonatkozó kérelmét legkésőbb 2009. december 31-éig dokumentált módon (pl. tértivevényes levélben) el kell juttatnia (postára kell adnia) ahhoz a magánnyugdíjpénztárhoz, ahol tag (vagy utóljára tag vlt). A nyugellátás módosítására irányuló kérelmet ahhoz a magánnyugdíjpénztárhoz kell benyújtani, amelytől az érintett személy pénztári egyösszegű nyugdíjszolgáltatásban részesült, illetve amelynek tagja. A határidő lejártát követően kezdeményezett kérelmek teljesítésére sem pénztáraknak, sem a Felügyeletnek vagy bármely egyéb szervnek semmilyen körülmények között nincs módja.

Forrás: PSZÁF

■ JÓ TUDNI

A legtöbb betegség gyógyítható, ha időben felismerik...

Jó kezdeményezések, döcögő folytatással

"Ez a levél vastagbélűzésre szóló meghívó. Kérem, egy héten belül keressen fel rendelőmben, hogy a vastagbélűzéssel kapcsolatos teendőket megbeszélhessük, mivel a mintavételi eszközök száma korlátozott"...

Ezekkel a sorokkal kezdődött az a levél, amelyet nemrég kapott egyik ismerősöm az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatától. A hölgy, az egészségével mindig is törődő állampolgárként, azonnal felhívta a megjelölt orvosi rendelőt, ahol viszont közölték vele, hogy túl gyorsan jelentkezett, mert a mintavételi eszközök még nem állnak a rendelkezésükre. Telefonáljon egy hét múlva.

Ilyenkor két eset lehetséges: vagy észben tartja a szűrővizsgálatra beidézett személy, hogy újból jelentkeznie kell, vagy félreteszi a behívót, és mivel sok a munkája, idővel el is feledkezik róla. Vagyis a jó kezdeményezés így nem vezet eredményre.

Pedig a szűrővizsgálatok nagyon fontosak, főleg ha arra gondolunk, hogy hazánk sajnos, az élvonalba tartozik a rákos megbetegedések miatti

halálokok tekintetében. Évente 34 ezren halnak meg valamilyen daganatos betegségben. A szűrővizsgálatokon mégis csak az emberek 25 százaléka vesz részt.

Gyakran halljuk, hogy a lakosság még nem eléggé felnőtt, nem veszi komolyan a figyelmeztetéseket, nem él az ingyenes orvosi vizsgálat lehetőségével, és csak akkor fordul orvoshoz, ha már nagy a baj. Ez persze biztosan igaz, de az is előfordul, hogy az állampolgár igenis szeretne elmenni a szűrővizsgálatra, csak hogy, miként az említett példa is mutatja, túl korán jelentkeznek, legalábbis a feltételek megteremtéséhez képest. Vagy hátrányos helyzetűnek számít, mert egy apró faluban él és ahhoz, hogy részt vegyen a vizsgálaton, a lakóhelyétől távoli településre kellene elutaznia. Szerencsésnek mondhatja magát az az állampolgár, akihez helybe megy a

szűrőbusz. Erre számos példát láttunk már az elmúlt években. Találkoztunk már távoli kistérségeken is tudósításra vagy személetesi vizsgálatra alkalmas autóbusszal.

Tavaly például a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége a Bausch & Lomb személetesi készítményeket gyártó és forgalmazó cég támogatásával, és a PreSolver Kft koordinálásával országos személetesi szűrőkampányt szervezett. Nyolc nagyvárosban egy szűrőbusz várta a jelentkezőket, elsősorban azért, hogy az orvosok kideríthessék, van-e a páciensnek makula degenerációja. Az AMD, vagyis a makula degeneráció az időskori vakosság első számú oka Magyarországon. A betegség a macula lutea, más néven sárgafoltot támadja meg és fokozatosan rontja az éleslátást. Az AMD a látómező közepét károsítja, ahonnan a pontos látást nyerjük. Magyarországon az AMD 500 000 embert érint, ami azt jelenti, hogy minden hetedik 50 év feletti embernél kialakult már a kór. Sajnos, néha fiata-

labbnál is előfordulhat ez a szembetegség. Ezért kell odafigyelni magunkra.

Mint megtudtuk, nagy volt az érdeklődés, és a jelentkezők 20 százalékánál fedezték fel a makula degeneráció kezdeti tüneteit, ami akkor panaszt még egyáltalán nem okozott az érintetteknek.

Ugyanígy nem okoz panaszt a kezdeti stádiumban a mell- vagy a vastagbélrák. Mert nem mindig tapintható a gyanús elváltozásra utaló csomó az emlőben, hiszen "elrejtőzve" helyezkedik el, és nem érez fájdalmat az a beteg, akinek a vastagbélben még "csak" egy polipot, egy jóindulatú szaporulatot találtak. Pedig ebből idővel rák alakulhat ki.

Hogy mióta és milyen hatékonysággal vezetnek hazánkban szűrővizsgálatokat, arról a következő lapszámomban – decemberben – adunk tájékoztatást. Addig is, éljenek a lehetőséggel és vegyenek részt a szűrővizsgálatokon! Főleg akkor, ha azok feltételei már megvannak.

Garamvölgyi Annamária

EGÉSZSÉGŐR

A KONTROLL országos fogyasztóvédelmi újság melléklete

Felelős szerkesztő: Vajda Márta vajdamarta@akontroll.hu

Készült az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával.

Ajánló

A decemberi Egészségőr melléklet tervezett témáiból:

Vezető téma: a mozgásszervi betegségek megelőzése, kezelése, fókuszban a balneológiai szolgáltatások, a CERAGEM és MBT SZTORI. **Bővítjük** a fogalomtárat. **Folytatjuk** a betegjogi tanácsadó hálózat, és az önkéntes egészségpénztárak bemutatását.

Felvázoljuk egyenlők-e az esélyeink, ha gyógyulásról, szociális-ellátásról van szó. **Foglalkozunk** a hazai szűrővizsgálatok rendszerének bemutatásával.